

TILASTOKATSAUS 5 / 2011

Lahden kaupunki
Tekninen ja ympäristötoimiala
Irja Henriksson
21.7.2011

MUUTTOLIIKE 2010

Kunnan saama muuttovoitto on osoitus alueen kiinnostavuudesta. Alueen vetovoima koostuu useista eri tekijöistä, joista mainittakoon työpaikkatarjonnan määrä ja monipuolisuus, alueen maine, väestökehitys, väestörakenne, yksityisten ja julkisten palvelujen tarjonta, asuinympäristön viihtyvyys, asumisen hintataso, alueen saavutettavuus ja sijainti. Lahden vetovoimaa lisää etenkin sen sijainti. Se perustuu kaupungin maantieteelliseen sijaintiin lähellä pääkaupunkiseutua, josta on hyvät liikenneyhteydet kehittyviin alueisiin kuuluvaan Lahteen. Ajallisesti lyhyen matkan ansiosta pääkaupunkiseudulla työssäkäyvä voi muuttaa Lahteen vaihtamatta työpaikkaa. Pidentynyt työmatka voidaan korvata vaikka hankkimalla lisää asuintilaa. Pendelöinti onkin lisääntynyt voimakkaasti Lahden ja pääkaupunkiseudun välillä. Pääkaupunkiseudulle pendelöivien määrä kasvoi vuosina 2004–2008 lähes 600 henkilöllä. Työn merkitys muuton syynä onkin pienentynyt, ja asuinympäristön merkitys on kasvanut.

Muutto liitetään usein ihmisen eri elämänvaiheisiin, yhden elämänvaiheen loppumiseen ja toisen alkamiseen. Näitä ovat opiskelun aloittaminen, tutkinnon suorittamisen jälkeen ensimmäisen työpaikan saanti ja perheen perustaminen. Myöhemässä elämänvaiheessa muuton syinä voivat olla työpaikan vaihto, lasten muuttaminen pois kotoa ja eläkkeelle siirtyminen. Edellä mainittujen seikkojen perusteella onkin ymmärrettävää, että eniten muuttavat nuoret aikuiset ja hyvin koulutetut henkilöt. Maassamuutto ohjautuu hyvin pitkälle koulutusta vaativien työpaikkojen mukaan ja suosii siten suuria kaupunkiseutuja.

Muuttoliikkeet ovat omaan aikaansa sidottuja, ja ne saavat voimansa yhteiskunnan rakenteita ja yksilöitä ravistelevista muutoksista. Suhdanteet vaikuttavat herkästi kuntien väliseen muuttoliikkeen määrään. Kuntien välinen muuttoliike vaihtelee talouden, työllisyystilanteen ja asuntomarkkinoiden mukaan. Taloudellisen laskusuhdanteen aikana kuntamuutto eli kuntien välinen muuttoliike vähenee, mikä näkyi Lahdessa viimeisimmän taloudellisen taantuman aikana pari vuotta sitten vain lähtömuuttajien määrän pienenä notkahduksena.

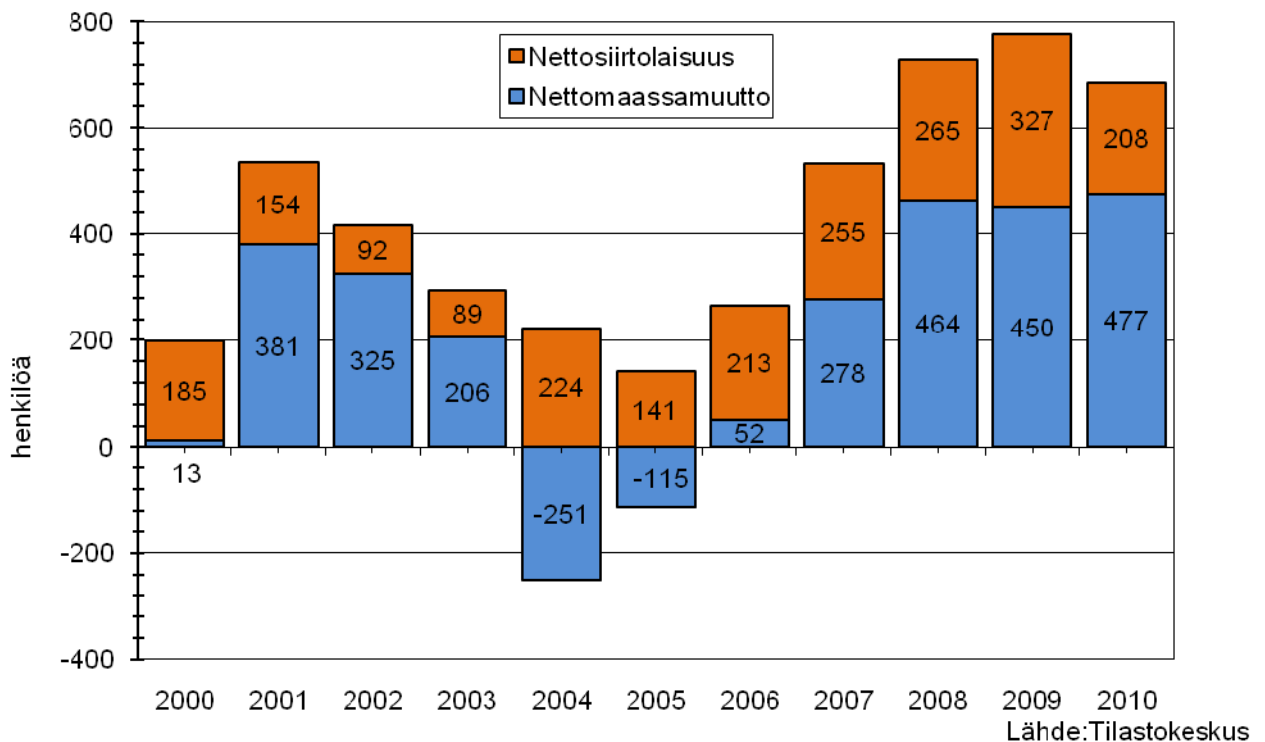
Kunnan tulo- ja lähtömuuttajien määrän lisäksi tulee tarkastella myös muuttajien demografisia ja taloudellisia ominaisuuksia, sillä muuttoliike muuttaa jonkin verran kunnan väestörakennetta ja vaikuttaa siten sen elinvoimaisuuteen. Tässä raportissa tarkastelun kohteena olevia asioita on käsitelty tuoreimman käytettävissä olevan tiedon perusteella. Pääasiallista toimintaa ja tuloja koskevat tiedot ovat vuodelta 2008. Muut käsitellyt taustatiedot ovat vuodelta 2010. Maahan- ja maastamuuttajat jäävät tarkastelun ulkopuolelle, koska heistä saadut taustatiedot eivät ole kattavia.

Muuttovoitto muista kunnista 477 henkilöä

Lahden kaupungin omassa tavoitteellisessa väestöennusteessa oletetaan kaupungin väestökasvun olevan ripeää lisääntymisen muuttovoiton ansiosta. Vuosina 2006-2010 Lahti sai muuttovoittoa yhteensä lähes 3 000 henkilöä. Viiden vuoden aikana muista kunnista muutti Lahteen 28 093 henkilöä ja Lahdesta muutti muihin kuntiin 26 372 henkilöä. Kuntien välinen muuttoliike kasvatti siten kaupungin väkilukua 1 721 henkilöllä. Samana ajanjaksona ulkomailta Lahteen muuttaneita oli 2 142 ja lahtelaisia maastamuuttajia 874, joten nettosiirtolaisuudeksi saatiin 1 268 henkilöä (Kuva 1).

Vuonna 2010 Lahden muuttovoitto oli yhteensä 685 henkilöä. Tulomuuttajia muista kunnista oli 5 769 ja lähtömuuttajia muihin kuntiin 5 292. Nettomaassamuutto oli siten 477 henkilöä. Maahanmuuttajia oli 379 ja maastamuuttajia 171 henkilöä, joten nettosiirtolaisuus oli 208 henkilöä.

Sekä viiden viime vuoden aikana että vuonna 2010 nettomaassamuutto oli Suomen suurimmista kaupungeista Lahtea suurempi vain Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Nettomaassamuuton merkitys Lahden väkiluvun kasvulle oli viiden viimeisen vuoden aikana 54 % ja vuonna 2010 peräti 65 %.

Kuva 1. Nettomaassamuutto ja nettosiirtolaisuus Lahdessa vuosina 2000-2010.

Muuttovoittoa eniten Orimattilasta, Nastolasta, Kouvolasta ja Heinolasta

Lahden muuttoliike oli vuonna 2010 vilkkainta pääkaupunkiseudun, Lahden kaupunkiseudun kuntien, Heinolan, Kouvolan ja Tampereen kesken.

Lahdesta muutettiin eniten Hollolaan, Helsinkiin, Nastolaan, Tampereelle, Orimattilaan, Espooseen, Asikkalaan, Heinolaan ja Vantaalle. Lahteen puolestaan muutettiin eniten Hollolasta, Helsingistä, Nastolasta, Orimattilasta, Heinolasta, Vantaalta, Asikkalasta, Kouvolasta, Tampereelta ja Espoosta. (Taulukko 1).

Muuttovoittoa Lahti sai eniten Orimattilasta (72 henkilöä), Nastolasta (63 henkilöä), Kouvolasta (54 henkilöä) ja Heinolasta (52 henkilöä). Näiden neljän kunnan osuus oli puolet Lahden muuttovoitosta.

Muuttoliikkeen seurauksena Lahti menetti eniten asukkaita Helsinkiin (-231 henkilöä), Tampereelle (- 96 henkilöä) ja Hollolaan (- 89 henkilöä).

Taulukko 1. Lahden suurimmat muuttovoitto- /muuttotappiokunnat sekä näistä kunnista Lahden saama muuttovoitto/-tappio vuonna 2010.

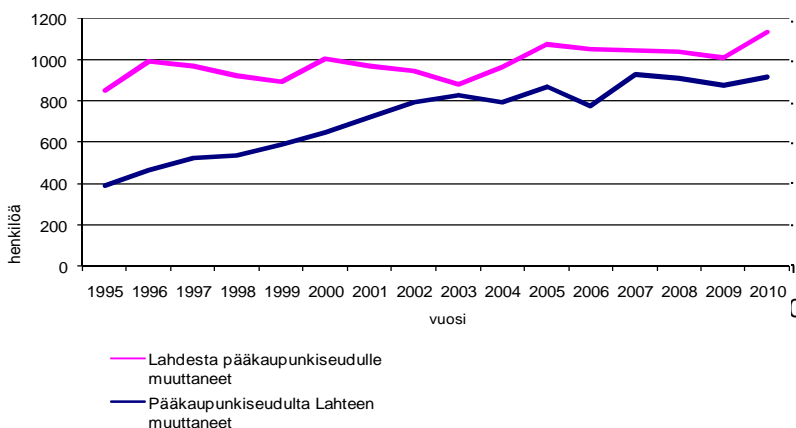
	Tulomuutto 2010	Lähtömuutto 2010	Nettomuutto 2010
Orimattila	301	229	72
Nastola	521	458	63
Kouvola	178	124	54
Heinola	230	178	52
Vantaa	213	173	40
Kuopio	99	59	40
Hyvinkää	75	36	39
Mäntsälä	67	37	30
Lappeenranta	106	77	29
Jyväskylä	143	115	28
Joensuu	86	58	28
Järvenpää	67	40	27
Hämeenlinna	125	102	23
Savonlinna	53	30	23
Mikkeli	72	50	22
Riihimäki	48	28	20
Turku	88	114	-26
Espoo	170	197	-27
Hollola	747	836	-89
Tampere	177	273	-96
Helsinki	528	759	-231

Muuttoliike vilkasta pääkaupunkiseudun kesken

Lahden ja pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) välinen vilkas muuttoliike on tuottanut Lahdelle muuttotappiota. Vuoden 1994 kotikuntalain voimaantulon jälkeen muuttotappio pääkaupunkiseudulle oli suurimmillaan vuonna 1996, jolloin pääkaupunkiseudulle muutti Lahdesta yli 500 henkilöä enemmän kuin sieltä Lahteen. Tämän jälkeen muuttotappio on laskenut ollen pienimmillään vain noin 50 vuonna 2003. Syynä muuttotappion pienenemiseen on se, että pääkaupunkiseudulta Lahteen muuttaneiden määrä on yli kaksinkertaistunut samalla kun Lahdesta pääkaupunkiseudulle muuttaneiden määrä on lisääntynyt vain viidenneksellä. (Kuva 2).

Vuosina 2006 - 2010 Lahdesta muutti pääkaupunkiseudulle yhteensä 898 henkilöä enemmän kuin sieltä muutti Lahteen. Viiden vuoden aikana Lahti sai muuttovoittoa pääkaupunkiseudun kunnista vain Vantaalta (yhteensä + 63 henkilöä).

Vuonna 2010 lähtömuuttajia pääkaupunkiseudulle oli yhteensä 1 135 ja tulomuuttajia 913, joten Lahden muuttotappioksi jäi 222 henkilöä. Muuttotappio oli Helsingille 231 henkilöä, Espoolle 27 henkilöä ja Kauniaisiin neljä henkilöä. Vantaalta Lahti sai muuttovoittoa 40 henkilöä.

Muista Helsingin seutukunnan kunnista (Hyvinkäältä, Järvenpäästä, Karjalohjalta, Karkkilasta, Keravalta Kirkkonummelta, Lohjalta, Mäntsälästä, Nummi-Pusulasta, Nurmijärveltä, Sipooosta, Siuntioista, Tuusulasta, Vantaalta ja Vihdistä) Lahti sai muuttovoittoa yhteensä 163 henkilöä, joista 39 tuli Hyvinkäältä, 30 Mäntsälästä ja 27 Järvenpäästä. Alueen osuus oli runsas kolmannes Lahden kokonaismuuttovoitosta. Muuttovoittoa voi selittää sillä, että osa muuttajista arvostaa monipuolisia kaupunkitasoisia palveluja uutta kotikuntaansa valitessaan.

Kuva 2. Muuttoliike Lahden ja pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) välillä vuosina 1995-2010.

Muuttovoittoa omalta kaupunkiseudulta

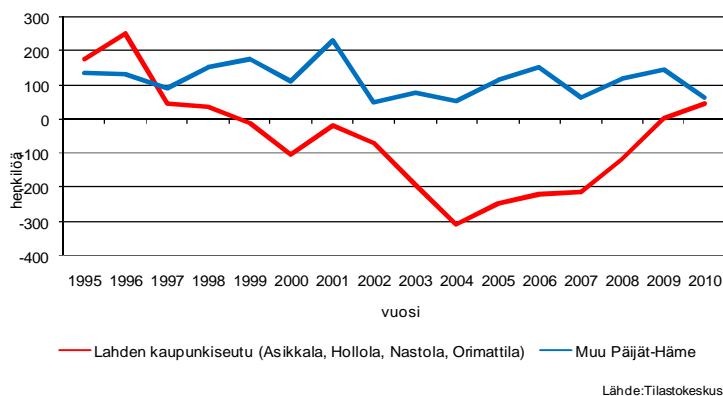
Vielä 1990-luvun loppupuolella Lahti sai muuttovoittoa sekä kehyskunnista (Asikkala, Hollola, Nastola ja Orimattila) että muualta Päijät-Hämeestä. Vuonna 1999 kaupunkiseudun muuttosuunta kääntyi kuitenkin päinvastaiseksi. Kymmenen vuoden tauon jälkeen Lahti on jälleen saanut muuttovoittoa sitä ympäröivältä kaupunkiseudulta. (Kuva 3).

Vuosina 2006-2010 Lahti sai kaupunkiseutunsa kunnista muuttovoittoa yhteensä 48 henkilöä. Lahden muuttoliike poikkeaa kuitenkin siten muista Suomen suurimmista kaupunkiseuduista, joille on tyypillistä väestön hakeutuminen keskuskunnasta ympäristökuntiin. Lahden muuttotappio oli viiden vuoden aikana Hollolalle 564 henkilöä ja Nastolalle 90 henkilöä. Muuttovoittoa Lahti sai Orimattilasta 125 henkilöä ja Asikkalasta 31 henkilöä.

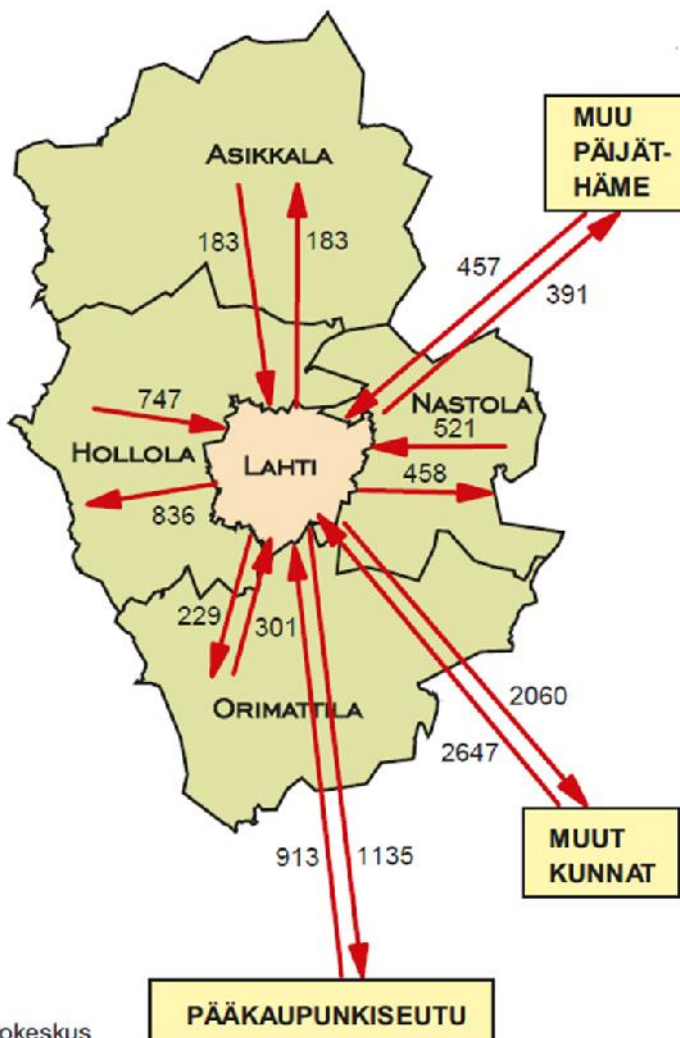
Vuonna 2010 Lahden muuttovoitto naapurikunnista oli yhteensä 46 henkilöä. Muuttotappio oli Hollolaan 89 henkilöä. Muuttovoittoa Lahti sai Orimattilasta 72 henkilöä ja Nastolasta 63 henkilöä. Asikkalasta muutti Lahteen yhtä paljon henkilöitä kuin Lahdesta Asikkalaan. (Kuva 4).

Kaupunkiseudun ulkopuolisista Päijät-Hämeen kunnista Lahti sai muuttovoittoa yhteensä 213 henkilöä vuosina 2006–2010 ja 66 henkilöä vuonna 2010.

Vuonna 2010 Lahden muuttovoitosta 23 % tuli Päijät-Hämeestä.

Kuva 3. Lahden muuttotase Lahden kaupunkiseudun (Asikkala; Hollola, Nastola ja Orimattila) ja muun Päijät-Hämeen välillä vuosina 1995-2010.

Kuva 4. Lahden muuttoliikkeen suuntautuminen vuonna 2010.

Yliopistokaupungeista muuttotappiota vain Helsingille, Tampereelle ja Turulle

Päijät-Hämeen ja pääkaupunkiseudun ulkopuolisista Suomen kunnista Lahteen muuttaneita oli 587 henkilöä enemmän kuin lähtömuuttajia vuonna 2010. Tästä kuntaryhmästä Lahti sai eniten muuttovoittoa Kouvola (54 henkilöä) ja Heinola (52 henkilöä).

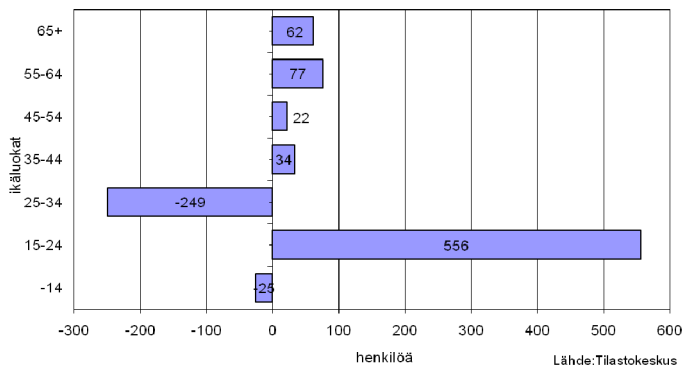
Yliopistokaupungeista Lahti kärsi muuttotappiota Helsingin (231 henkilöä) lisäksi vain Tampereelle (96 henkilöä) ja Turkuun (26 henkilöä). Muista yliopistopaikkakunnista (Oulu, Jyväskylä, Joensuu, Kuopio, Lappeenranta) Lahti sai muuttovoittoa yhteensä 136 henkilöä, mikä oli lähes 30 % kaupungin muuttovoitosta.

Tulomuuttajat nuoria, lähtömuuttajat lapsiperheitä

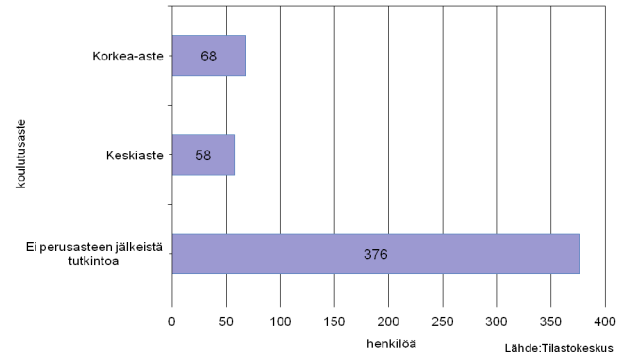
Vuosien 2006-2010 maassamuuton seurauksena 15-24 -vuotiaiden lahtelaisten nuorten määrä kasvoi yli 2 100 henkilöllä. Valtaosa tämän ikäluokan tulomuuttajista on opiskelijoita, joista huomattava osa kuuluu opintojensa päätyttyä lähtömuuttajiin. Lahti menettikin viidessä vuodessa muuttoliikkeen seurauksena 25–35 -vuoden ikäisestä väestöstään lähes 900 henkilöä. Osalla heistä on alaikäisiä lapsia, minkä vuoksi myös alle 15 -vuotiaiden nettomuutto oli negatiivinen. Viidessä vuodessa nuorimman ikäluokan määrä pieneni noin 300 henkilöllä. Vuosina 2006-2010 muuttoliike lisäsi kaupungin yli 35 -vuotiaiden määrää runsaalla 800 henkilöllä, joista eläkeikäisiä oli lähes 200 henkilöä.

Muuttoliikkeen vaikutus Lahden väestörakenteeseen säilyi samansuuntaisena myös vuonna 2010, jolloin kaupunki sai muuttovoittoa muista kunnista 477 henkilöä. Muuttovoitosta huolimatta alle 15 -vuotiaiden määrä pieneni 25 henkilöllä ja ja 25–34 -vuotiaiden 249 henkilöllä. Vuoden aikana ikäluokka 15–24 -vuotiaat kasvoi jopa 556 henkilöllä ja yli 35 -vuotiaat 195 henkilöllä, joista 62 henkilöä oli yli 65-vuotiaita. (Kuva 5).

Aktiivisimpia muuttajia ovat nuoret aikuiset. Lahden tulo- ja lähtömuuttajista 63 % oli 15-34 -vuotiaita.

Kuva 5. Lahden muuttoliikkeen vaikutus väestön ikärakenteeseen vuonna 2010.

Kuva 6. Lahden muuttoliikkeen vaikutus väestön koulutustasoon vuonna 2010.

Tutkinnon suorittaneiden määrä lisääntyi 500 henkilöllä

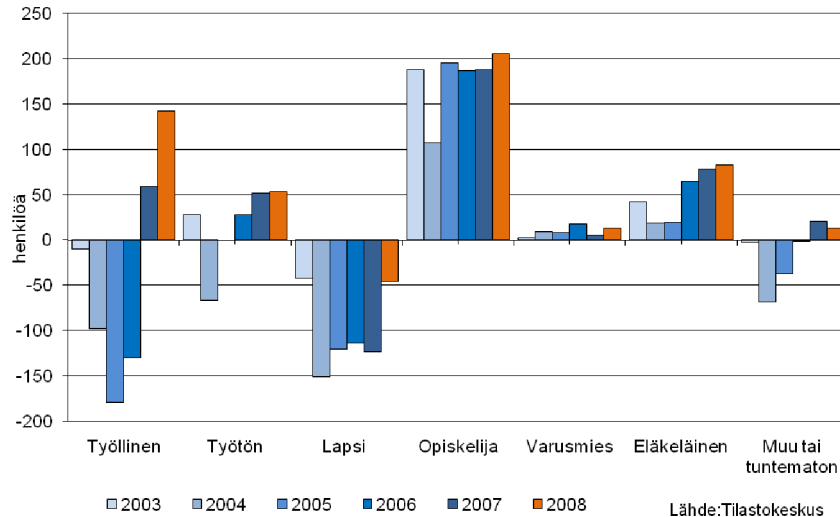
Koulutustilastoissa ovat mukana vain 15 vuotta täyttäneet maassamuuttajat.

Koulutettujen muuttovoitto lisää useiden kerrannaisvaikutusten kautta alueen kilpailukykyä. Vuosien 2006–2010 muuttoliikkeen seurauksena korkea-asteen ja keskiasteen tutkinnon suorittaneiden määrä kasvoi yli 250 henkilöllä ja perusasteen tutkinnon suorittaneiden määrä lähes 1 500 henkilöllä.

Vuonna 2010 muuttoliikkeen seurauksena korkea-asteen tutkinnon suorittaneen väestön määrä kasvoi 68 henkilöllä, keskiasteen tutkinnon suorittaneiden määrä 58 henkilöllä ja perusasteen koulutuksen saaneiden määrä 376 henkilöllä. Koulutusaste laski vain ikäluokassa 25-34 -vuotiaat, joista osa tutkinnon suorittamaan muutti Lahdesta pois. Lahti on tyypiltään sellainen opiskelupaikkakunta, jonne muutetaan suorittamaan tutkinto ja valmistumisen jälkeen hakeudutaan muualle. Lahden seutu ei pysty työllistämään läheskään kaikkia alueella äskettäin tutkinnon suorittaneita nuoria. Vastavalmistuneita enemmän Lahti houkuttelee yli 35-vuotiaita korkeakoulututkinnon suorittaneita muuttajia, joista kaupunki sai muuttovoittoa. (Kuva 6).

Opiskelijoiden ja työllisten määrä lisääntyi eniten

Seuraavat maassamuuttajien pääasiallista toimintaa ja tuloja koskevat uusimmat tiedot ovat vuodelta 2008. Vuosina 2004–2008 nettomaassamuutto oli 428 henkilöä. Maassamuuton vuoksi lisääntyi opiskelijoiden määrä lähes 900 henkilöllä, eläkeläisten noin 260 henkilöllä ja työttömien liki 70 henkilöllä. Sen sijaan lasten määrä pieneni noin 550 henkilöllä ja työllisen työvoiman lähes 200 henkilöllä. (Kuva 7).

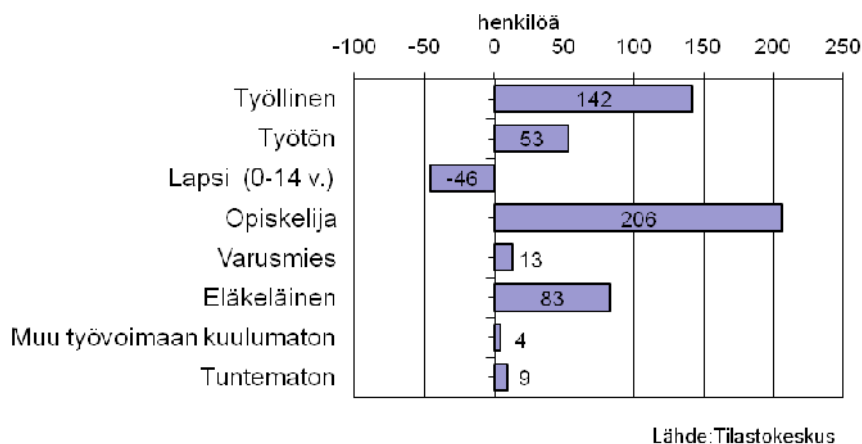
Kuva 7. Lahden muuttoliikkeen vaikutus väestön pääasialliseen toimintaan vuosina 2004–2008.

Vuonna 2008 sekä tulo- että lähtömuuttajista noin puolet oli työllisiä ja lähes viidennes opiskelijoita. Muuttoliikkeen seurauksena opiskelijoiden määrä kasvoi peräti 206 ja työllisten määrä 142 henkilöllä. Muuttoliike kasvatti eläkeläisten määrää 83 henkilöllä ja työttömien määrää 53 henkilöllä. Lasten määrä pieneni 46 henkilöllä. (Kuva 8).

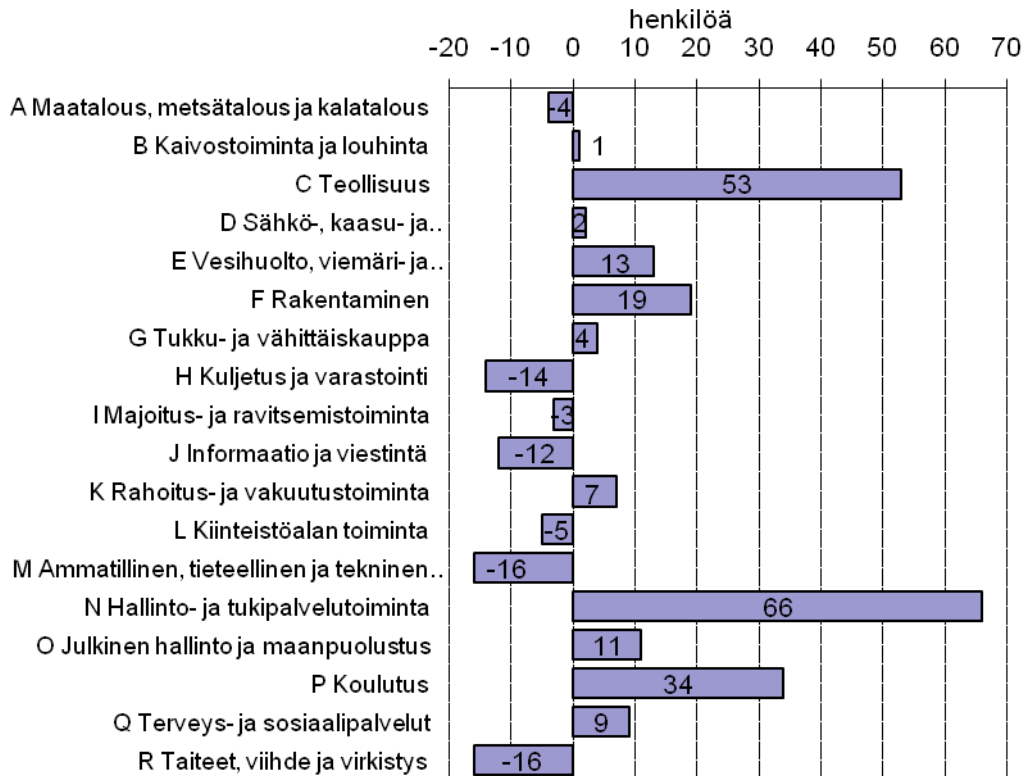
Muutokset näkyivät selvimmin 15–35 -vuotiaiden joukossa. Muuttoliikkeen seurauksena 15–24 -vuotiaiden opiskelijoiden määrä kasvoi 197, työllisten 175 ja työttömien määrä 57 henkilöllä. Ikäluokassa 25–34 -vuotiaat työllisten määrä laski 147, opiskelijoiden 23 ja työttömien määrä 14 henkilöllä.

Muuttoliike lisäsi vuonna 2008 etenkin hallinto- ja tukipalveluissa (66 henkilöä), teollisuudessa (53 henkilöä), koulutuksessa (34 henkilöä) ja rakentamisessa (19 henkilöä) työskentelevien asukkaiden määrää. Ammatillisessa ja tieteellisessä toiminnassa, viihde- ja virkistystoiminnassa, kuljetuksessa ja varustoinnissa sekä informaatio- ja viestintäalalla työskentelevien asukkaiden määrä sen sijaan pieneni jonkin verran. (Kuva 9).

Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialalla toimivien asukkaiden määrä kasvoi muuttoliikkeen seurauksena vain yhdeksällä henkilöllä, vaikka kyseisellä toimialalla työpaikkalisäys oli vuonna 2008 yli 500.

Kuva 8. Lahden muuttoliikkeen vaikutus väestön pääasialliseen toimintaan vuonna 2008.

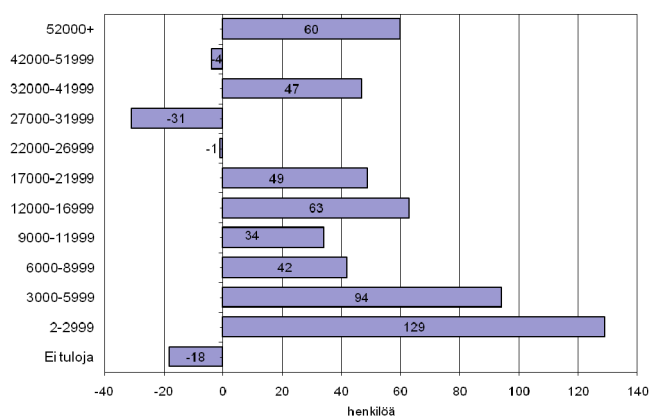
Lähde:Tilastokeskus

Kuva 9. Lahden muuttoliikkeen vaikutus väestön työnantajien toimialarakenteeseen vuonna 2008.

Tulomuuttajat lähtömuuttajia hyvätuloisempia

Tulomuuttajien keskimääräiset valtionveronvaraiset tulot olivat vielä vuosina 2005 ja 2006 alhaisemmat kuin lähtömuuttajien tulot. Vuodesta 2007 lähtien tilanne on muuttunut päinvastaiseksi. Vuonna 2008 Lahden muuttaneiden keskimääräiset valtionveronalaiset vuositulot (17 283 euroa) olivat yli 500 euroa suuremmat kuin Lahdesta muuttaneiden vuositulot (16 763 euroa). Samana vuonna tulomuuttajien tulokertymä oli 98 134 700 ja lähtömuuttajien 87 402 700 euroa.

Muuttoliikkeen myötä etenkin alle 22 000 euroa vuodessa ansaitsevien asukkaiden määrä on kasvanut, mutta myös yli 32 000 euron vuosituloihin yltäviä asukkaita on tullut kaupunkiin lisää. Vuonna 2008 kaikkein suurituloisimpien (vuodessa yli 52 000 euroa ansaitsevat) asukkaiden määrä kasvoi 60 henkilöllä. Muuttoliikkeen vuoksi tulottomien määrä supistui jonkin verran, mikä sinällään voisi olla hyvä asia. Muutos johtuu kuitenkin pääasiassa jo vuosia kestäneestä alle 15 -vuotiaiden muuttotappiosta, mikä on vaikuttanut kielteisesti väestörakenteeseen. (Kuva 10).

Lähde:Tilastokeskus

15-24 -vuotiaita lukuun ottamatta tulomuuttajien keskimääräiset vuositulot olivat lähtömuuttajien keskituloja korkeammat. 55-64 -vuotiaiden tulomuuttajien keskitulot olivat lähes 10 000 ja yli 65 -vuotiaiden yli 6 000 euroa suuremmat kuin samanikäisten lähtömuuttajien.

Yli 52 000 euroa vuodessa ansaitsevia oli tulomuuttajista 3,8 % (215 henkilöä) ja lähtömuuttajista 3,0 % (155 henkilöä). Hyvätuloisia tulomuuttajia tuli Lahteen eniten Helsingistä, Espoosta, Hollolasta, Vantaalta ja Orimattilasta. Lahtelaiset hyvätuloiset lähtömuuttajat suuntasivat yleisimmin Helsinkiin, Hollolaan, Nastolaan ja Tampereelle.

Pääkaupunkiseudulta muutti Lahteen 31 hyvätuloista enemmän kuin Lahdesta pääkaupunkiseudulle. Lahti puolestaan menetti kaupunkiseudulle yhdeksän ylimpään tuloluokkaan kuuluvaa henkilöä muuttoliikkeen seurauksena.

Kuva 10. Lahden muuttoliikkeen vaikutus väestön tulotasoon vuonna 2008.

Tulomuuttajat lähtömuuttajia hyvätuloisempia

Tulo- ja lähtömuuttajien vaikutusta Lahden väestörakenteeseen on käsitelty tuoreimman käytettävissä olevan tilastotiedon perusteella. Muuttajia koskevat taustiedot ovat pääasiassa vuodelta 2010. Vain pääasiallista toimintaa ja tuloja koskevat tiedot ovat vuodelta 2008.

Kuntien välinen muuttoliike vaikutti Lahden väestörakenteeseen seuraavasti:

Plussat

- + muuttotappio pääkaupunkiseudulle pienenty-
nyt, Vantaalta muuttovoittoa
- + muuttovoittoa pääkaupunkiseutua lukuun ot-
tamatta muuta Helsingin seutukunnalta
- + muuttovoittoa yliopistokaupungeista lukuun
ottamatta Helsinkiä, Tamperetta ja Turku
- + muuttovoittoa kaupunkia ympäröivältä kau-
punkiseudulta
- + nuorten 15-24 -vuotiaiden asukkaiden mää-
rän kasvu
- + koulutustason nousu
- + tulotason nousu (v. 2008)
- + kaikkein hyvätuloisimpien asukkaiden määrän
kasvu (v. 2008)

Miinukset

- 25-34 -vuotiaiden ja lasten määrän lasku
- 25-34 -vuotiaiden koulutustason lasku
- 25-34 -vuotiaiden työllisten määrän lasku
(v. 2008)
- nuorisotyöttömyyden kasvu (v. 2008)
- pienituloisten asukkaiden määrän kasvu
(v. 2008)